

I 2 W

1 6 0 5

✓ 00/19.

ms. No. 296.

Gesner, Jul. (3te disputaciones)

—(46) Hoe, M.

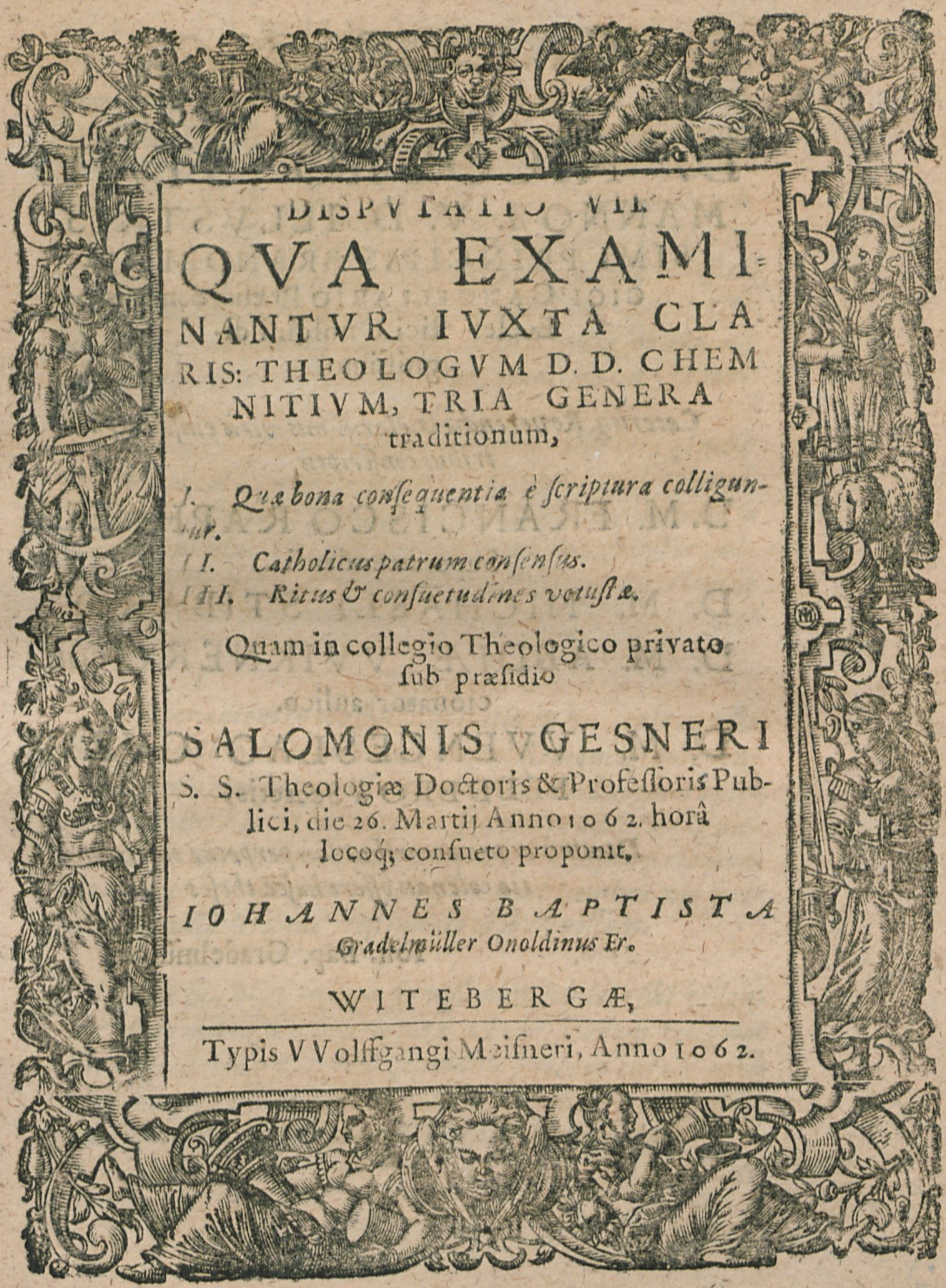
K. IV. 31.

Rupertus Niesing accepit
Jacobo Tappia.

comptur 1.13.7

7

DISPUTATIO VII
QVA EXAMI-
NANTVR IVXTA CLA-
RIS: THEOLOGVM D. D. CHEM-
NITIVM, TRIA GENERA
 traditionum,

- I. *Quae bona consequentia e scriptura colligun-*
- II. *Catholicus patrum consensus.*
- III. *Ritus & consuetudines vetustae.*

Quam in collegio Theologico privato
 sub praesidio

SALOMONIS V GESNERI
 S. S. Theologiae Doctoris & Professoris Pub-
 lici, die 26. Martij Anno 1062. horâ
 locoq; consueto proponit,

IOHANNES BAPTISTA
Gradelmüller Onoldinus Er.
WITTEBERGÆ,

Typis V Volffgangi Meifneri, Anno 1062.

Viro Magnifico

D. NICOLAO STAT-
MANNO I. V. D. ILLVSTRIS-
SIMI PRINCIPIS BRANDEBUR-
GICI CANCELLARIO Præfidi Senatus
Ecclesiastici Onoldini di-
gnissimo.

Ceterisq; Reverendis & clarissimis viris eiusdem pa-
tribus conscriptis.

D. M. FRANCISCO RAPHAELI
 Superattendenti.

D. M. MICHAELI STIBARO.

D. M. ABDIÆ VVIKNERO con-
 cionatori aulico.

D. M. VVENCESLAO GVRC-
FELDERO à Secretis,

Dominis ac promotoribus suis perpetua observan-
tia colendis offert hæc theses

Ioh. Bap. Gradelmüller.

T H E S I S I.

*V*periore ὁμοιοειδέα ceptum est confusum illud Chaos traditionum, luce veritatis aliquo usq; collustrari, ubi rudis illa indigestaq; moles non bene junctarum rerum paulatim evoluta, vera à falsis segregata & in suas classes disposita, ut simul constaret quas qualesq; traditiones nos ut veras agnoscamus: tum ut Romanensibus Orci galea sub qua latent detraheretur, & vanitas suarum traditionum ostenderetur.

I I.

Nos hac vice ex cæco illo acervo adhuc alia tria genera verarum traditionum eximamus. I. quæ bonâ consequentiâ è scriptura colligi & educi possunt. II. ubi habetur catholicus patrum consensus. III. ritus & consuetudines vetustas: quibus subductis rectius constabit, quales traditiones autument pontificij, quas pari cum scriptura pietatis affectu nos venerari volunt.

I I I.

Semper autem in conspectu sit status in hac controversia de traditionibus; illas enim ideo urgent Romanens. quia contendunt non omnia, quæ ad articulos fidei & ad dogmata pietatis attinent, haberi in scriptura, sed multa ad fidem & pietatem necessaria, suscipienda & credenda esse sine scriptura, extra & præter scripturam, ex solis traditionibus non scriptis, quæ nullo scriptura testimonio probari possunt.

I V.

Huic suæ Dæmæ σεβασμῶν firmissimum subdere sibi videntur, dum non omnia in scriptura, ad Christianam religionem scitu necessaria, expressè & secundum literam extare nobis probant: non aliunde igitur hunc defectum resarciri posse opinantur, nisi ex promtuario suarum traditionum.

A 2

s. Licet

V.

Licet autem ultrò illis donemus, non omnia secundum literam, extare in sacris: tamen cum Nazianzeno rectè affirmamus, quaedam & esse & dici in scripturis, quaedam verò esse in scripturis tametsi non dicantur: quæ tamen non sunt alia ac diversa ab illis, quæ dicuntur. Rem igitur dogmatum omnium tum ad perfectionem fidei, tum ad salutem necessariorum in scripturis haberi, ita nimirum, ut vel secundum literam in eis contineantur, vel bonâ, certâ & manifesta ratiocinatione & consequentia probari possint, affirmamus, ita ut supposititias illorum traditiones hac in parte mutuari, non necessum habeamus.

VI.

Quod licet
ceat è scri-
ptura con-
sequentias
nectere.

Bonam consequentiam vocamus syllogismum dialecticum, ubi ex præmissis notis & firmis, vel veritas τὸ ἀληθὲς & stabiliri, vel falsitas eisdem retundi solet. Firmitas verò præmissarum non ex patribus, nec ex cæca ratione, sed ex scriptura accedat, ita ut vel maior vel minor propositio, vel certè earundem probationes sint ἐν γὰρ τοῖς quibus assumtis ad veritatem propositi pervenire queamus.

VII.

Consequentia hæc licet non ab omnibus indagari possit, siquidem donum prophetiæ vel interpretationis peculiare est donum Dei. 1. Cor. 12. v. 10. à quo vis tamen veritatis amante facile intelligi & agnosci potest.

VIII.

Vti licere huiusmodi ratiocinio præeuntem habemus Christum qui Luc. 20. 37. convincit Sadduceos negantes immortalitatem animæ, ubi minorem propositionem petit ex Mose & concludit: Quorumcumq; Deus se profitetur Deum esse, illi vivunt: ratio: quia Deus non est mortuorum sed vivorum. Sed Deus profitetur se DEVM Abrahamæ, Isaac & Iacob. Exod. 3. 6. E. Abraham & reliqui patres vi-
vunt.

vant, & per consequ. est immortalitas animæ & mortuorum
resurrectio.

IX.

Sic patres Baptismum parvulorum traditionem vo- Baptismus
parvulorum
cant Apostolicam, talem sc. quæ fundamenta sua habeat in
scriptura, licet ad literam non extet: infantes sunt bap-
tismi. Probant enim patres traditionem illam ex valde
multis scripturarum testimoniis: Origenes lib. 5. ad Roman.
dicit: Ecclesia ab Apostolis accepit traditionem etiam par-
vulis baptismum dari: sciebant n. illi quibus mysteriorum
commissa sunt divinorum secreta, quia essent in omnibus
genuine sordes peccati, quæ per aquam & spiritum abluen-
derent Iob. 3. propter quas etiam corpus ipsum corpus pec-
cati nominatur Rom. 6. 6.

X.

Neg. nobis insultare possunt adversarij, quasi propterea
dogma aliquod fidei sine scriptura testimoniis, ex sola tradi-
tione Ecclesie recipiamus: (sicut Bellarminus Anabaptistis
patrocinium præstans ait, Pædobaptismum ex sola scriptura
probari non posse, quod longè est falsissimum:) quicquid
enim suscipimus creditu necessarium, rationem eius ex scri-
ptura reddere parati sumus, id quod etiã patres factitarunt
qui τὰ τῆς πίστεως x scripturis probarunt: Et licet Romanè-
ses aliquibus illorum dictis γλαύκωμα incantis obijcere sole-
ant, q. plus tribuant traditionibus ἀγέφοις, rectè tamen
inspectis locis illis, impostura deprehenditur, quod pa-
tres nunquam in dogmatibus gravioribus, solis nitantur
traditionibus, quamvis etiam Ecclesie primitivæ testimonia
in subsidium vocent, semper tamen acquiescunt in veritate
scripturæ.

XI.

Similiter per consequentiam bonam ex scriptura dedu-
ctam destruere valemus dogmata scripturis contraria, licet
A 3 prohibitiō

prohibitio ad verbum in sacris non extet; assumtis videlicet
premissarum fundamentis ex dictis claris & perspicuis in-
ferimus conclusionem assertioni aduersariorum contrariam.

XII.

Baptizatos
ab hæreti-
cis non re-
baptizan-
dos.

Sic licet Augustinus affirmet, esse traditionem Apostolicā
quod ab hæreticis baptisati non sint rebaptisandi contra Cy-
priam, non tamen nititur consuetudine sola & titulo tra-
ditionis non scriptæ, sed recurrit ad illam stateram Domi-
nicam, ubi non ex humano sensu, sed ex autoritate divina
rerum momenta pensantur, & inde tela sua contra antago-
nistam depromit.

XIII.

Bellarminus lib. 4. c. 7. operosus est testimonia, quæ D.
D. Chemnitius adduxit, quibus Augustinus ex scriptura
suam sententiam probat, refellere & labefactare, ut nimi-
rum obtineat, Augustinum stetisse non firmitate & certitu-
dine solius scripture, sed maximum robur posuisse in Cœcilij
decisione: sed necquicquam laborat, imò partim absurdita-
tes, partim vanitatem conatus sui manifestè prodit.

XIV.

Non fert ratio thesium singulas responsiones Bellarmini
examinare, unam igitur assumamus. Allegarat D. Chemn.
Augustinum lib. 1. contra Donatistas c. 7. his verbis: jam
ne videar humanis argumentis agere, ex Evangelio profe-
ro certa documenta. Quid ad hæc Bellarm? mala fide omissa
esse à Chemnit. verba quæ erant in medio: Quoniam qua-
stionis huius obscuritas compulit magnos viros diu fluctuare,
donec plenario totius orbis Concilio, quod saluberrimè senti-
endum erat, remotis dubitationibus firmaretur.

XV.

Quilibet saltem legens hæc verba animadvertit, esse
illa per parenthesis inserta, ita ut salva Augustini sententia
possint vel omitti vel apponi, nec propterea mala fidei
Chemnit.

Chemnit. accusandus, nihilominus manet illa oppositio, inter argumenta humana & Evangelij firmitatem, ex quo certa se prolaturum documenta pollicetur Augustinus. Et illa ipsa parenthesis Synodorum sententias proferens non asserit, in synodis sine scriptura hanc questionem agitatam fuisse. Constat enim scripturarum testimoniis contra Cypriani opinionem pugnatum fuisse. Sicut apparet ex epistola Dionysij apud Eusebium lib. 6. cap. 4.

XVI.

Quod v. addit, dixisse Augustinum, non potuisse ex scripturis finire questionem illam, ante Concilium Ecclesie plenarium, manifestè falsum est, non enim veritas demum in Concilio est inventa, quasi ante non fuerit in scriptura, sed ait Augustinus, dubitantes prius, in vera sententia fuisse per Concilium firmatos. Vnde verò & ex quibus fundamentis Concilium fluctuantes roboravit, & litem istam diremit, num ex plenaria autoritate & infallibili potestate statuendi quidlibet præter scripturam? tale Concil. absq. scriptura decernens in dogmatibus, spiritum S. non audire, & proinde repudiandum esse palam & iuxta scripturæ arbitrium Gal. 1. Rom. 12. 1. Thes. 5. 1. Ioh. 4. Rom. 16. Ioh. 16: dicimus. Si v. ex scriptura concilium iudicavit, ut etiam ex parte concedere videtur Iesuita, sibi ipsè contrarius, quod nimirum scriptura explicata firmiter illud probet: quid ergo mentitur, non potuisse ex scriptura finire questionem?

XVII.

Quod verò discernit & asserit scripturam ante Concilium non firmiter probasse, explicatam v. à Concilio firmiter & certo probare: certè Antichristianam absurditatem prostituit, & quantum scripturæ & Spiritui S. loquenti per scripturam tribuat, ostendit, concilium supra scripturam collocans, hanc v. dubiam, flexiloquam, incertam, mancam & mutilam affirmans, quæ prius infirma, iam firmata, antea
incerta

incerta, iam certa facta sit, cuius blasphemia mercedem aliquando copiosam reportabunt Iesuita.

XVIII.

Ad hoc quintum genus traditionum rectè referuntur etiam illa controversia contra Arianos de ὁμοοσίῳ patris & filij, in quo dogmate, licet scriptura hoc modo loquendi destituatur quoad vocabula, patres tamen propterea non provocarunt ad solas traditiones non scriptas, sed rem ipsam in scripturis comprehendere firmissime demonstrarunt, unde Athanas. Tom. 2: tametsi hæ voces in scriptura non reperiuntur, habent tamen eam sententiam, quam scriptura voluit.

ὁμοοσίῳ
in scripturis
et sensu.

XIX.

Dum verò Iesuita hæc & similia hæreticorum argumenta & commenta nobis obijciunt, quid quæso aliud faciunt, quàm quod absurdissimarum illarum hæresium patrocinium suscipiunt. Quapropter Iesuitis hoc pacto perverse & fraudulentè literam poscentibus idem respondemus, quod olim Arianis, qui nil nisi quod totidem verbis extaret in scriptura recipere volebant, Nazianzenus obtendit: φιλία ἡγάματος esse pallium impietatis: nos v. non solam literam argemus, sed præcipuè res ipsas, & sensum, quem scriptura suppeditat per bonam consequentiam, ambabus manibus accedimus, licet totidem syllabis & verbis in codice biblico non sit expressum.

XX.

Omninò igitur quod scriptura testimoniis probari, vel iisdem firma consequentia refutari potest, veram & genuinam traditionem apostolicam esse affirmamus & suscipimus. Quod si Romanenses similiter ex sacris per consequentiam firmam, propinquam & solidam, nobis probaverint suas traditiones de Missa, purgatorio, indulgentiis, peregrinationibus, monachatu, hierarchia Romana, invocatione sanctorum, promptos & paratos nos spondemus, ad illas ut apostoli-

cas recipiendas; consequentias verò ipsorum detortas, longè petitas, ineptas & partim ridiculas, meritò respuimus, ridemus & unà cum autoribus suis longè valere iubemus.

SEXTVM GENVS TRADITIONVM.

XXI.

Transeamus hinc ad sextum genus traditionum, quod est Catholicus patrum consensus, quo in loco Pontificij, dici non potest, quàm sese iactitent, quàm tripudiant, quàm de victoria iam iam parva clamitent, ut procul dubio mirentur nos in hac contra ipsos pugna ad patres provocare audere, quos toto & omnes à suis partibus stare planè persuasi sunt. hinc perpetuò apud illos patrocinium quærunt, & nil nisi patres crepant, largissimi in illorum adducendis testimoniis, quorum duplo se plura proferre posse gloriatur Bellarm. pro sua sententia, quàm nos.

XXII.

Vnde etiam doctores nostros insigni iniuria afficere non erubescunt, quasi in uniuersum testimonio antiquitatis nihil tribuant; quam tamen calumniam ipsa experientia & scripta evulgata vanissimam esse luculenter comprobant.

XXIII.

Non equidom præferre possunt scripta hominum, diuinis, neq; discipulos præponere doctore Spiritui Sancto, sed tribuunt cuilibet suum locum debitum: Spiritui S. tanquam iudici supremo, loquenti per scripturas, à quibus pendet omnis nostra fides & religio, primas deferunt: dehinc antiquis Ecclesie doctoribus subsellia sua collocant tanquam interpretib. scripturæ, & fidelibus doctrinæ ab apostolis acceptæ custodibus, illorumq; testimonia scripturæ consentanea amplectuntur, plurimumq; faciunt.

XXIV.

Et profectò unanimis orthodoxæ antiquitatis consensus, Quo loco
habenda
patrum te-
stimonia.
animum addit piis doctoribus, ut cum videant veritatem semper habuisse suos patronos, confirmantur & ipsi, quò alacrius eius

B

patroci-

patrocinium suscipiant & adversus pseudodoctores, lupos rapaces, quin contra inferorum portas defendant; è contra rejiciant ac damnent opiniones novas antiquitatis testimonio in totum destitutas, quoniam quicquid novum suspectum merito haberi debet.

XXV.

Non autem allegantur & inquiruntur patrum testimonia quasi ea quæ ex scriptura perspicuis testimoniis ostenduntur, non per se certa & satis firma sint, aut non ex se satis roboris & auctoritatis habeant, nisi accedat insuper patrum consensus: sed propterea illorum testimonia producuntur, ut pateat semper doctrinam veram in Ecclesia sonuisse & retentam fuisse, contrariarum opinionum patronos verbo Dei convictos & validissime repressos, doctores v. pios in antiquissima & robustissima fide stabiles & inconcussos permansisse.

XXVI.

Secundò ut collatis patrum sententiis cum canone scripturæ recipiamus & ad usum nostrum trans feramus ea quæ consona veritati scripserunt: Si quando v. à tramite eiusdem exorbitaverunt, lapsus ipsorum animadvertamus, non v. imitemur, quemadmodum Augustinus de lectione patrum ait. c. 3. Neq; quorumlibet disputationes quamvis Catholicorum collaudatorum hominum velut scripturas Canonicas habere debemus, ut nob. non liceat salva honorificentia, quæ illis debetur hominibus, aliquid in eorum scriptis improbare atq; respuere, si fortè invenerimus quod aliter senserint quam veritas habet, divino adjutorio vel aliis intellecta vel à nobis. Talis ego sum in scriptis aliorum, quales ego volo esse intellectores meorum.

XXVII.

Magna proinde cautione opus est illi, qui spatiosum Labyrinthum patrum ingredi conatur, ut veritatis vestigia non amittat, quoniam illorum auctoritas minimè Canonica est, neq; ab omni errore immunes asseri possunt: Itaq; sequentes hæc regulæ
lectoris

lectori illorum, maioris circumspeditionis gratia tanquam filium
Ariadnes tradi & praescribi possunt.

XXVIII.

1. Attendendum est Tempus quo scripserint, quae haereses
rum viguerint, vel adhuc latuerint; ibi saepe securius quid pro-
latum ab illis quod alio tempore locum habere minimè potuisset.
Verùm quae tum incautius exciderunt patribus non assuman-
tur in errorum patrocinia, praesertim si scriptura aduersantur.

Regulae in
lectione
patrum ob-
servanda.

2. Diligenter considerandum quo fundamento quid dicant, num
ex scriptura sua affirmata probent, an propria rationis sensa ad-
ducant, quod si contingat, ut ratione sua latius abducti praecun-
tem scripturam non attendant, dextra interpretatione ex scri-
ptura animus illorum explicandus, quoniam ab illa divelli
nolunt.

XXIX.

3. Discernendum inter haereticos & errores patrum. Ut e-
nim Medici minus circumspedi saepe egro pharmacum aliquod
propinant, quod huic morbo tollendo sufficit: ubi v. aliquod aliud
σύνπτωμα accessi, noxium id esset amplius adhibere velle: Ita
patres uni errori refutando intenti per imprudentiam haud ra-
rò scripserunt, quod alteri haeretico si opponeretur, esset id hosti
porrigere gladium.

XXX.

4. Advertendum etiam quo animo aduersus haereticos scri-
bant, concitatorè an tranquillo, ubi accidit interdum ut absur-
ditatibus aduersariorum irritati, quò fortius illis resistent, in
contrarium latus nimium sese inclinent, ita ut à regia via de-
flectant & proferant saepe talia, quae si arripere vellent haeretici
alij in defensionem sua opinionis, iniuriam & patribus & veri-
tati facerent s. Distinguendum etiam inter dialecticam & Rhe-
thoricam orationem, & cur quid dicatur an ad excitandum po-
pulum, an v. ad tuendam veritatem. Non. n. semper Orator
accuratam Dialecticorum demonstrationem animadvertit.

XXXI.

6. Qua de re dicant, nū priuatas suas speculationes exponant,

B 2

vel

vel particularis alicuius Ecclesie ritum describant; an verò dogma universalis Ecclesie explicent. Item quibus cum personis agant, num cum firmis vel infirmis, domesticis fidei vel hæreticis, principib. vel philosophis. 7. Discernendum inter ea, quæ approbarunt, & inter ea, quæ tolerarunt ob personarum temporum vel aliarum circumstantiarum injuriam. 8. Magnū etiā discrimen est inter ipsos patres, quorum aliqui circumspecti, admoniti, instructi, qui respensitarunt accuratius; aliqui verò simpliciores, incautiores, & non admoniti de controversiis, qui si quid scripserunt in sacris non fundatum, ignoscendum illis & leniendum, quantum fieri potest, siquidem de erratis suis admoniti si fuissent, dubio procul illa ipsimet recognovissent & correxissent.

XXXII.

Quod si commodis interpretationibus nullus amplius locus esse potest, extremum tandem remedium adhibendum, & immedicabile vulnus ense verbi resecedum, ne pars sincera trahatur, & ne impiè p̄j haberi velle videamur in omnibus & singulis dictis & scriptis erroneis maiorum exosculandis & adorandis. Equum proinde & pium est, ut si quid boni scripserunt patres, illud recipiamus, sin erroris ex scriptura convincuntur, illud rejiciamus.

XXXIII.

Quod enim non simpliciter absq; causa dijudicatione patrum sententias amplectimur, ut quidem pontificij volunt à nobis fieri, ut à scriptura etiam recedamus, ad quales quales illorum ex patribus consarcinatas sententiolas, ratio in promptu est, cum sæpè unus patrum hanc, alius diversam sententiam sequatur, imò idem sibi metipsi contraria scribat, ut etiam patrum admiratores in ijs sine multis exceptionibus acquiescere nequeant. Homines enim fuerunt qui errare potuerunt, nec p̄ius quam alij doctores, de quibus adhuc hodiè Deus Ecclesie sue prospicit, quos spiritu
intelli-

intelligentia donat, ut falsa à veris discernere, & spiritus qui ex Deo non sunt, discernere possint.

XXXIV.

Absurdissimus proinde est Bellarm. qui l. 4. c. 9. ex communi consensu doctorum Ecclesie, veras traditiones apostolicas (suas verò pontificias intelligens) inveniri posse putat. Nunquam enim monstrabit omnes, in ullo dogmate Antichristiano consentientes; Itaque semper à particulari, vñ in 78 aduérte argumentatur. Non etiam nos fidem ac religionem nostram in patribus fundatam esse volumus, sed adificati sumus super fundamentum apostolorum & prophetarum Eph. 2. 20. Quodcuq; igitur dogma extra & præter scripturam, ex solis patribus consutum, Ecclesie tamq; necessarium ad fidem & salutem obtrudere conantur aduersarij, illud prætinus reijcimus & damnamus, scientes quod ex puris patribus nihil sequatur. Non enim nobis dominantur patres sed seruiunt; unus autem est noster dominus & magister, cui per omnia sine exceptione parendum est. Matth. 23. 8. Ioh. 13. 13.

VII. GENVS TRADITIONVM.

XXXV.

Septimum genus traditionum consistit in ceremonijs & ritibus quibusdam vetustis in Ecclesia apostolos subsequente usitatis. Extra dubium enim ponitur, apostolos Ecclesiis constitutiones & ritus quosdam observandos præscripsisse & ordinasse, quandoquidem hoc patet ex epist. Pauli 1. Cor. 11. & 14. 2. Thessal. 2.

XXXVI.

Fuerunt autem traditiones illa non scripta, res, gestus & a-

Ritus & ceremoniæ.

Etiones externæ in conventibus Ecclesiasticis, & in administratione sacramentorum, ordinis & decoris causa instituta pro circumstantia temporis, loci & personarum liberè observanda; quales recitant patres benedictionem aquæ baptismatis, allinitio-

B 3

nem

nem olei, trinam immersionē, ea qua ante & post verba institutionis in celebratione Eucharistia recensentur, genuflexionem, conversionem ad ortum inter orandum, oblationem pro defunctis, jejunium & similes.

XXXVII.

Notandum verò has ceremonias & ritus non esse referendos inter articulos fidei, nec pari cum illis necessitate observandos, ut quidem pontificij urgent: semper enim Ecclesia libera est & fuit ac per Christum liberata à jugo ceremoniarum & traditionum, licet utiliter retineri possint instituta illa apostolorum, si quanam fuerint certò & infallibiliter demonstrari possit.

XXXVIII.

Laborant quidem vehementer Romanens. ut traditiones apostolorum certò monstrent, & in primis patrum adducunt testimonia, (de quibus quid sentiendum seq. disputatione pluribus agetur) verum cum inter illas misceant traditiones, qua scriniū peccatoris Babylonica meretricis redolent, qua questui sunt accommodata & ad decipiendum & perdendum ovile Christi excogitata, insuper etiam in expressum Dei verbum incurrunt, de invocatione sanctorum, de missa, de absoluta potestate Papa &c. in quibus dum absurditas & ἀνομοίωσις deprehenditur, & ex verbo Dei dijudicari potest, merito illorum probationibus fidem derogamus.

XXXIX.

Si verò de talibus traditionibus apostolicis, qua verbo divino non adversa sunt, licet eodem nec mandata nec prohibita essent, nobiscum agerent, facile de ijs concordiam inire & in unum convenire possemus: non enim de ceremonijs liberis sed de dogmatibus & ijs quidem summis, in qua traditiones ipsorum incurrunt, inter nos & illos controversatur, quoniam traditiones adulterinas, instituta pontificum, in nomen & meritum Christi contumeliosa, veritati verboq. Dei perniciofa & saluti Christianorum

stianorum exitiosa pari pietatis affectu & reverentia suscipi, & dogmatibus creditu necessarijs annumerari volunt.

XL.

Interim verò dum Romanens. vota ac testimonia patrum & conciliorum corradunt ad probandas suas traditiones mendaces, quibus frustra Deum colunt, nos ex verbo Dei examen omnium illarum instituemus: quæ lucerna lucens in sacella & claustra papicolarum, omnium traditionum & ceremoniarum ibi scatentium vanitatem, futilitatem, impietatem & abominatiõne prodit & conspiciendam exhibet: & contra monstrat quos cultus & ritus salva conscientia & divina permissione retinere & usurpare possimus.

XLI.

Sit itaq. I. examinis regula: Quicunq. ritus conveniunt cū scriptura & ex ea probari possunt, doctrinamq. Evangelij illustrant, merito recipiuntur & tenentur, quales sunt pia & religiosa Eucharistia celebratio I. Cor. 11. excommunicatio impænitentium I. Cor. 5. Act. 14. In baptismo renunciatio Sathane, abrogatio sabbathi, de baptisandis infantibus, de non rebaptisandis ab hæreticis baptisatis, de quibus plura in 5. genere.

XLII.

II. reg. quicunq. ritus sunt ^{Εὐχαιλόνας, καὶ τὰς ἑν, καὶ πρὸς ἑκαστοῦ μὴ} approbandi & tenendi I. Cor. 14, tales sunt, non Persica pompa, & apparatus regij, sed ornamenta quæ decent nostram religionem, quibus alij ad simplicitatem antiquam amandam invitantur, ut certa feria, cantiones, musica figuralis, organa, deductiones funerum, confessio privata, vestitus Ecclesiastici. &c.

XLIII.

III. reg. traditiones & ritus metiendi sunt ex libertate Christiana: Ea v. in potestate habet extra casū scandali, pro personarū, æporū & locorū qualitate adiphora hæc vel retinere vel abolere, vel

vel corrigere & mutare, prout illa aut emolumento aut detrimento futura cœtui Christiano videntur. Vt in exemplis Apostolorum apparet Act. 15. 29. 1. Cor. 11.

XLIV.

Ex his vicissim ab altera parte promptum est colligere, quæ traditiones ceremoniarum abolendæ & damnandæ, quando nimirum 1. incurrunt in expressum verbi interdictum. 2. quando mutantur in cultus sub opinione meriti & necessitatis & 3. quando Ecclesia premitur oneribus non necessariis & sub jugum servitutis redigitur, tum rectè facit si magistrerium hominum excutiat, & in libertatem suam, in quam à Christo asserta, sese vindicet.

XLV.

Ruunt proinde maxima pars cultus Pontificij ut Missa, confirmatio, unctio, indulgentia & tota theatrica pompa circumgestationis & adorationis Idoli Mausim, quoniam vel subvertunt fidem, vel Idololatrias confirmant, vel opinione necessitatis & meriti suscipiuntur, cum sint vanitatum vanissima. Christus v. Servator noster qui Ecclesiam vindicavit in libertatem, eandem etiam porrò in vera fide & cultibus sibi placentibus Spiritu S. suo conservet, & jugum humanum à cervicibus suarum ovicularum deiciat & confringat: jugum Christi

suave & onus eius leve est,

Amen,

99 A 6902

ULB Halle

3

002 064 405

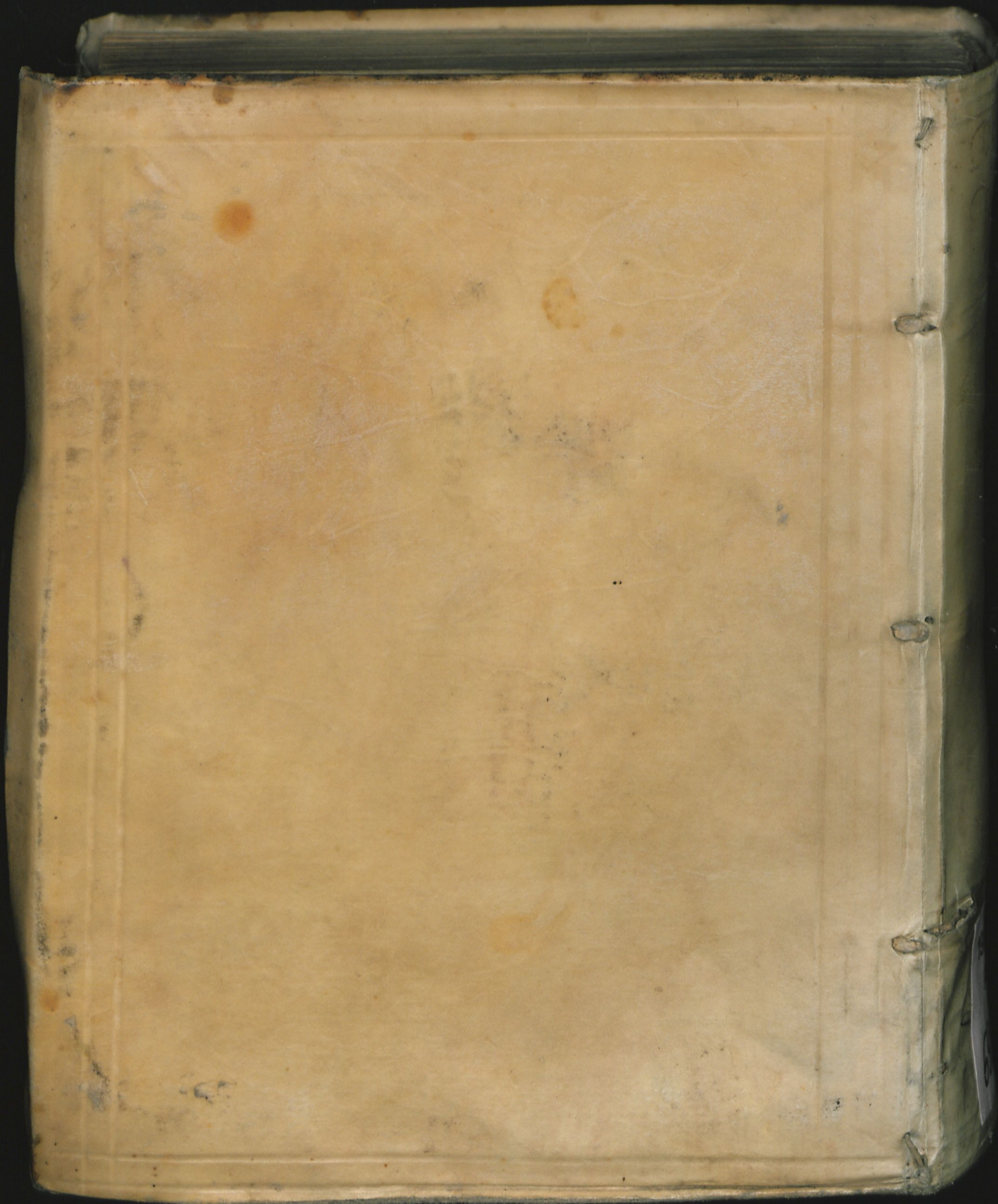

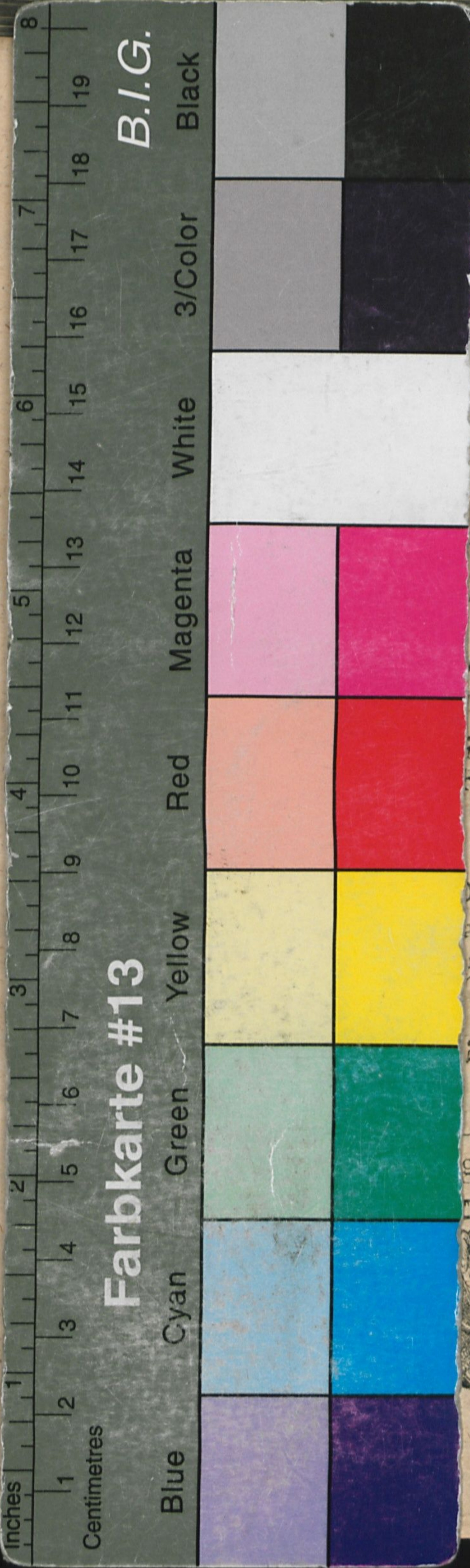
17470c

Retro

VD17

ACTO VII
EXAMI-
IVXTA CLA-
GVM D. D. CHEM-
RIA GENERA-
 litionum,

uentia e scriptura colligun-
um consensus.
etudines vetustae.

io Theologico privato
 o praesidio

IS V GESNERI
 Doctoris & Professoris Pub-
 artij Anno 1062. hora
 infueto proponit.

S BAPTISTA
 Müller Onoldinus Er.

EBERGÆ,
 gi Meifneri, Anno 1062.

